

KURYER LITEWSKI

W WILNIE W SRZODĘ DNIA 11 SIERPNIA V S. 1815 ROKU.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA

W gazecie *Korrespondenta hamburskiego*, czytamy, z Paryża pod d. 25 lipca: „Przybyła tu deputacya ze Strasburgu, od Jenerała *Rapp*, z 10 osob wojskowych złożona, dla powzięcia bliższych rozkazow i instrukcyi od Króla Jmci. — Jenerał *Le courbe* z korpusem swoim złączył się z wojskiem *Lary*, do którego się także Marszałek *Suchet* i Jenerał *Lamarque* udali.

Dalej zawiera tenże *Korrespondent*, z Paryża pod d. 27 lipca: „Gdy się *Bonaparte* na okręt *Belierophon* udawał, rozplakaly się rzewnie Pani *Bertrand*, Xiężna *Montebello* i inne Damy. — Mówią, że Xiążę *Eckmühl* kazał aresztować Jenerała *Clauzel*. Jenerał ten wydał w *Bordeaux*, które się d. 20 za Królem o wiadczyło, odezwę, w której mówi: „Obyśmy się wszy-cy, iako bracia usciskali! Bogu dzięki, niczego sobie do wyrzucenia nie mam. Wszędy teraz Królewska chorągiew powiewać powinna. Oczekuję teraz na następcę, którego Król Jmci na moje miejsce przeznaczy. — Wydał on także odezwę do żołnierzy — *Bonaparte*, iadąc z *Molmation* do *Roch-fori*, spał przez całą drogę, czyli też śpiącego udawał. — Dowódzca twierdzy *Condé* utrzymuje, że *Gorgon*, rodem z *Utrechtu*, który rozstrzelany został, nie był parlamentarzem, ale szpiegiem, który bez trębacza do twierdzy przybył. — D. 19go, gdy regiment huzarow pruskich zbliżał się do miasta *Mons*, mieszkańcy i gwardya narodowa z muzyką przeciwko niemu wyszły. Przyjęcie to sprawiło najlepszy skutek dla mieszkańców.

Dnia 18go pisał *Davoust* następujący list do Deputowanych od woyska.

St. Marceau, przedmieście
Orleanu, d. 18 lipca.

Mości Panowie! Przesyłam WM PP. dalszy ciąg podpisow do aktu poddania się woyska dla złożenia go w ministerjum wojskowem. Zostaniemy tu w jednostaynem położeniu. Woysko okazuje wybornego ducha, i z największą postępie roztropnością. Nie odbieram jednakże dotąd żadney odpowiedzi względem poddania się naszego. Milczenie to ze strony Rządu, i niestosowne obelgi, i takich się dopuszczają gazety paryzkie przeciwko woysku, które na nie bynajmniej nie zasłużyło. Sprawiają zły skutek na naszych officerach. Ważną jest, abyśmy się z tego stanu rzeczy wydobyli.

(podpisano) Xiążę *Eckmühl*.

Późnięj jednak, przyjął Król to poddanie się, i ukontentowanie swoje oświadczyć kazał.

Oddane zostały pod sąd osoby, które za noszenie goździków aresztowane były.

Gazeta urzędowa (*Gazette Officielle*) z d. 26 lipca zawiera następującą notę urzędową:

„Podpisani Ministrowie sprzymierzonych Mo-

carstw, rozważyli dokładnie oświadczenie, uczynione sobie ze strony Ministerjum Króla Jmci Francuzkiego, przez J.W. Barona *Louis* względem nadania regularności w zawiadywaniu prowincyy, przez woyska sprzymierzone zajętych. Zbyt oni są przekonani o konieczności przedsięwzięcia rychłych i skutecznych srodków w tej mierze, ażeby nie mieli odpowiedzieć, iak nayochootniey na wezwanie do siebie uczynione. Mniemają, że następujące ułożone od nich rozrządzenia, są nayszodolnieysze pogodzić życzenia Króla z położeniem, w iakiem się woyska sprzymierzone, w czasie pobytu swego we Francyy, znajdować będą.

1) „Dla usunięcia ubocznych srodkow, któreby mogły wynikać z niepewności, w iakieyby woysko sprzymierzone dłużej znajdować się mogło, względem rozstawienia swego, ma oznaczyć linią demarkacyyną departamenta, od niego zajętemi, i na utrzymanie ich wskazanemi być mające.

2) „Wspomniane departamenta, podzielone będą pomiędzy rozmaite woyska, tak, że każde z nich będzie miało oddzielny zakres, a w iednym i tym samym departamencie, oddziały iednego tylko woyska znajdować się mogą.

3) „W takowych to zakresach, a w ogóle we wszystkich przez woysko sprzymierzone zajętych departamentach, zaprowadzony będzie iednostayny system w zawiadowaniu, szczególniey zaś w tém, co się tyczy potrzeb woyska.

4) „Powaga Królewska będzie natychmiast we wspomnionych departamentach przywróconą, a Prefekci i Podprefekci wprowadzeni na urzędy.

5) „Dla stosownego wspierania władz tych, niemniej, aby być pewnym, iż to wszystko, co się tyczy służby i potrzeb sprzymierzonego woyska, dokładnie jest obmyślonem, z drugiej strony zaś, że wspomniane woysko nawiększy zachowuje porządek, mają być wyznaczeni Wielkorządzczy woyskowi w departamentach, z których składają się wspomniane zakresy. Jednakże Królewscy Prefekci i Urzędnicy publiczni, tylko w tym względzie otrzymywać będą wezwania od Wielkorządzców woyskowych, ile się tyczy służby i bezpieczeństwa woyska.

6) „Wskazane będą w tej mierze bliższe prawidła, lecz utrzymywanie woysk rozmaitych, na iednoznaczney zasadzie opierać się będzie.

7) „Ze strony Sprzymierzonych mianowana Kommissya zawiadowcza, utworzona w Paryżu, połączy się iak nayrychley z Kommissyą, od Króla mianowaną.

8) „Wydano już stosowne rozkazy, ażeby kontrybucye, nałożone w gotowych pieniądzech na miasta i departamenta, wstrzymane zostały, i takowe, za pojedynczymi rozkazami Jeneralnych Intendentów sprzymierzonego woyska, wymaganemi na przyszłość nie były.

„Kiedy powyższe urządzenia tak dalece się rozciągają, ile na czas obecny, piecza o woysko i poło-

żenie militarne Sprzymierzonych dozwala, przeto pochlebiają sobie niżej podpisani, że Królewskie Ministerium uzna w tém szczere życzenia, aby powaga Królewska była przywrócona, a w ciężarach wojny, ile tego obecne okoliczności dozwalała, ulga przyniesiona została.

„Nizey podpisani mają zaszczyt zapewnić Xiążęcia Jmci Talleyranda, o swoim szczególnem poważeniu.

Dan w Paryżu dnia 24 lipca 1815.

(Podpisano) Metternich - Nesselrode,
Castlereagh, Hardenberg.

Gazeta Berlińska donosi z Paryża, pod 29 lipca: „Przed mieszkaniem N. Cesarza Jmci Rosyjskiego zaciągają na wartę grenadyerowie austriaccy. Królesko-Pruska gwardya, łącznie z wojskiem angielskiem i gwardyą narodową, odbywa tu służbę wewnętrzną. — Mówią o bliskim przybyciu do Paryża NN. Cesarzowych Rosyjskiej i Austriackiej. W. Xiążę Konstanty wkrótce jest spodziewany.

D 27 t. m. przybyła tu Xiężna Angouleme. Gwardya narodowa konna, oddział żandarmerji, i wielka liczba Jenerałów i Oficerów sztabowych, wyjeżdżali na iey spotkanie. Gwardya narodowa piesza ustawiona była szeregami. Xiężna odprawiła wiażd wposród radosnych okrzyków, i wysiadła w pałacu Tuileryów, gdzie ją N. Król z oycowską uprzejmością przywitał. Wkrótce potem ukazała się Xiężna na balkonie licznie zgromadzonemu ludowi.

D. 28, byli na obiedzie u N. Cesarza Austriackiego, N. Cesarz Rosyjski, Król Pruski Król Francuzki, Monsieur, Xiążę Berry i wielu Xiążąt zagranicznych.

Marszałek Davoust tu przybył, a Marszałek Macdonald wyjechał, dla objęcia dowództwa nad wojskiem Loary.

Wyszło tu kilka ogłoszeń, 1) Hrabia Chabrol, prefekt departamentu Sekwany, uwiadamia, że dowodzący wojskiem austriackiem Jenerał, Xiążę Maurycy Lichtenstein, wydał rozkaz, mocą którego wojska kwatrujące żywność swoją z magazynów, a nie od gospodarzy pobierać będą 2) Jenerał Muffling, Gubernator Paryża, wydał kilka ogłoszeń w językach niemieckim, rosyjskim, angielskim i francuzkim, w których się znajdują rozrządzenia względem skarg, meldunków, pasportów, &c

Gazeta urzędowa (Gazette officielle) zawiera co następuje: Jego Królewicza Mość Xiążę Rejent angielski, wierny zasadzie przymierza, zawartego między mocarstwami Europy, jedynie przeciwko człowiekowi, który, przywłaszczwszy nanowo rząd Francji, pograżył kraj ten w nieszczęściach, i jakie wojna za sobą ciągnie, oraz ożywiony słasennym życzeniem położenia tamy klęskom wojennym, iak tylko powziął wiadomość, że Napoleon Bonaparte poddał się sile morskiej N. Króla W. Brytanii, przyspieszył natychmiast wstrzymanie kroków nieprzyjacielskich wzdłuż pobrzeżów francuzkich, Lord Castlereagh uwiadomił urzędowie ministerjum francuzkie o tym rozkazie swojego Pana, i przesłał w tym celu następującą notę do Xięcia Taylleyranda.

„Nizey podpisany, Sekretarz Stanu spraw wewnętrznych Króla Jmci W. Brytanii, otrzymał rozkaz

od Jego Królewiczowskiej Mości Xiążęcia Rejenta, aby udzielił Xięciu Taylleyrandowi wiadomość, dla doniesienia o tém N. Królowi Jmci Chrześciańskiemu, że Jego Królewicza Mość, dowiedziawszy się o poddaniu się Napoleona Bonapartego sile morskiej angielskiej, rozkazał natychmiast wstrzymać kroki nieprzyjacielskie na brzegach francuzkich. Nizey podpisany przesyła z największym ukontentowaniem J. Xięciu Talleyrandowi kopię wydanego w tej mierze rozkazu, a korzystając ze sposobności, ponawia zapewnienie szczególnego poważenia. Paryż d. 24 lipca 1815 (podpisano) Castlereagh.

Przy nocy téy była w załączeniu kopia depeszow, z bióra wojskowego pod 21 lipca, od Hrabiego Bothurst do Lordów Kommissarzów Admiralicji, w których wyrażono: „Gdy Jego Królewicza Mość otrzymał dnia dzisiejszego doniesienie, że się Napoleon Bonaparte, Kapitanowi Matland, na okręcie liniowym Bellerophon, poddał, śpieszy więc Jego Królewicza Mość, uwolnić porty francuzkie z więzów, któremi ie stan wojenny uciskał; ile ze okoliczność ta odpowiada wielkiemu zamiarowi przymierza Monarchów, trwałości pokoju i spokojności Europy. Jego Królewicza Mość zalecił, ażebyście WMP.P. wydali rozkazy do wstrzymania natychmiast kroków nieprzyjacielskich przeciwko portom francuzkim, tak, iżby okręty Króla Jmci przepuszczaly odtąd wolnie i bez żadney przeszkody statki francuzkie, pod białą banderą płynące.

(podpisano) Bathurst.

Okazuje się z téy korespondencji, że Francya i Anglia znajdują się w tychże samych stosunkach wzajemnych i w temże położeniu, w jakim były przed 20 marca t. r., tak, że poddani obu mocarstw nanowo używać zaczną korzyści pokoju i zgody, które między ich rządami znowu przywrócone zostały.

Król mianował prezydentów do kolegiów obierczych w departamentach i okręgach, a dla nadania mianowaniom tym większej mocy i zaszczytu przeznaczył na prezydentów: brata swego, Monsieur, w departamencie Sekwany; Xięcia Angouleme, w depar: Girondy; a Xięcia Berry, w depar: północnym. W liczbie dalszych prezydentów znajdują się: Lauriston, Anglès, Flaugergues, Barthelemy, Dupont, Rivaud, Macdonald, Marmont, Lanjuinais, Victor, Dupuis, Chateaubriand, Semonville, Baugnot, Oudinot, Marchand, Beurnonville, Latour d'Auvergne, Gouvion, Dambray, Garnier, Fontanes, Latour-Dupin, Perignon, Pastoret, Bourienne, &c.

Wyrok Królewski pod 21 t. m., stanowi, co następuje: Jenerałowie i Dowódcy departamentów i miast naszego państwa, którzy usiłowania i oznaki wierności poddanych naszych gwałtownie i zbroyną ręką uciskali, albowy jeszcze uciskać śmieli, mają być uwięzieni, przed sąd wojskowy stawieni, i z całą surowością praw wojskowych sądzeni.

Dawniejszy Dyrektor poczt, Lavallette, trzy razy już był sądownie słuchanym. — Wojsko austriackie w Burgundyi posunęło się aż do Loary. Nad tą rzeką zebrały się znaczne wojska rosyjskie, bawarskie i wirtemberskie. Pod Orleanem, Tours i Angers stoja Angliacy i Prusacy. Główna kwatera F. M. Blüchera, przeniesiona jest do Rambouillet i Chartres. Podług ostatnich rozkazów, wojsko Loary rozłoży się na kwaterach. Bliżkie ono jest rozwiązania, i ma być podzielone

na garnizony. Od d. 18 t. m. całe wojsko nosi białą kokardę. Pogłoska o nowém poruszeniu tego wojska, i o bitwie pod *Cosne*, jest bez zasady.

Królewsko-francuzka gwardya, złożona ze 25,000 głów, ma być podzieloną na 4 korpusy, które zostawac będą pod dowództwem samego Króla, brata jego i Xiążąt *Angouleme* i *Berry*, a pod tymi dowodzić będzie 4 Marszałkow. (*Cudinot*, *Macdonald*, *Marmont* i *Vit*.) — Gwardya narodowa Lyonska, ze 14 batalionow, na 6 zmniejszoną została. Austriacki jenerałny Gubernator, Hrabia *Bubna* rozbroił i rozpuścił dalsze 8 batalionow. — Marszałek *Perignon* obeymuie dowództwo *Tuluzy*, oraz dywizyony 4tey i 10tey. Jenerałowie *Decaen* i *Gilly* opuszczani tam są przez wojska swoje. *Metz* pod dowództwem Jenerała *Miollis* zatknęło białą chorągiew.

ANGLIA.

Gazeta berlińska zawiera z *Londonu*, pod d. 28 lipca: „Listy, dnia dzisiejszego z *Torbay* i *Plymouth*, otrzymane donoszą, że okręt *Bellerophon*, na którym się *Bonaparte* dotąd znajduje, d. 25 t. m. po południu o godzinie 4tey, z *Torbay* wypłynął i do *Plymouth* przybył. Przy okręcie tym znajdują się także statki wojenne *Myrmidon*, *Furieuse*, *Slaney* i *Havoc*.

Słychać, że na ostatnim zgromadzeniu gabinetowém, ministrowie nasi nie zupełnie się zgadzali, względem przeznaczenia *Bonaparte*go. Ostateczne rozstrzygnięcie tej rzeczy wstrzymane będzie do nadejścia opinii mocarstw sprzymierzonych. Tymczasem pewną się być zdaje, iż wielu ministrów tego są zdania, że *Bonaparte*go na wyspę *ś. Heleny* zawieźć należy. Utrzymują nawet, że Admirał *Cochburn* odebrał już rozkaz, iżby go na okręcie liniowym *Northumberland*, z przydaniem innych okrętów tam przewiozł. Z kompanią *wschodnio-indyjską* ma się zawrzeć osobny układ, mocą którego kompania ta, pomienioną wyspę Królowi Jmci zupełnie odstąpi, tak, że tam Królewski gubernator i tylko Królewskie wojska znajdować się będą.

Ze wszelkiego względu, wyspa *ś. Heleny* zdaje się być najwłaściwszą na bezpieczne strzeżenie takiego człowieka, jak *Bonaparte*. Wyspa ta jest jedną z najodleglejszych od wszelkiego lądu. Powstała, ona iak i *Bonaparte*, z wybuchnienia wulkanicznego. Leży pośród burzliwego Oceanu, którego wały rozbijała się o spadzisto wyniesione iey skały. Z wierzchołka góry *Diany*, najwynioslejszego miejsca na wyspie, spostrzedz można okręty w odległości 60 mil angielskich, tak, że żaden okręt prędzey przybyć nie może, nimby potrzebney nieuczyniono ostrożności. Niepodobna więc wymknąć się z tego miejsca bez oczywistej zdrady. (Wiadomo, że dawniej już była o tém mowa, iżby *Bonaparte*go na tę wyspę przenieść.)

Gdy teraz jeszcze postanowienie, względem dalszego przeznaczenia *Bonaparte*go, pod rozwagę wzięto, przyjął Rząd na siebie, zakazać, iżby mu na okręcie *Bellerophon* nie oddawano honorów Monarszych, iak to czyniono w czasie przejazdu jego na wyspę *Elbę*. Ranga jego ma być tylko uważana iako Jenerała naczelnie dowodzącego, i stosownie do tej, obchodzić się z nim będą. Jeszcze przed końcem tego tygodnia rozłączony będzie od towarzyszy swoich; sam on tylko z kilką służącymi, na okręcie *Bellerophon* zostanie. (Tymczasem, Rząd niczego jeszcze względem tej podróży nie ogłosił.)

Gdy Kapitan *Maitland* pierwszy raz *Bonapar-*

tego do swojej kajuty wprowadzał, przyrzekł mu zupełnie ją dla niego uwolnić, prócz iednego kąta, w którym stało łóżko Kapitana. *Bonaparte* odpowiedział dumnie i krótko: *Tout ou rien* (wszystko albo nic), a Kapitan ustąpił. Za grzecznością następuje grzeczność, i *Bonaparte* zaprosił go do swojego stołu. Gdy on d. 16 Admirała *Hotham* na okręcie *Superb*, odwiedzał, wysłał wprzód Jenerała *Bertrand*. Ten o przybyciu jego zapowiedział. *Napoléon* wszedł, nie mówiąc; skłonił się Admirałowi, wszedł bez ceremonii do kajuty, i kazał Admirałowi oświadczyć, iż życzy z nim mówić. A postrzegłszy umieszczony w kajucie portret Lorda *Hood*, przypomniał, że to on (*Bonaparte*) rzucił bomby na flotę Lorda *Hood* przed *Tulonem*. Nic nie uszło iego uwagi, wzrok iego był wszędy. Pytał się o wszystko, od najmniejszey do największey rzeczy, kazał sobie pokazywać wszystkie części okrętu, cały mechanizm okrętowy &c., odprawił rewiią osady okrętowej, oglądał broń &c. i zdawał się być bardzo kontent ze wszystkiego; wypytywał o stanie osady okrętowej, o żołdzie, udziale iaki ma z zaborow, mundurze, żywności, tytuniu &c. (Tak się upodobał osadzie okrętowej, że gdy się od niey oddalił wszyscy o nim mówili: „a *devil's good fellow!* (diabelnie dobry towarzysz). Potem wdawszy się w poważną rozmowę z Admirałem, powiedział: Oddałem się Anglikom, alebym tego nieuczynił żadnemu innemu Mocarstwu. Gdybym się oddał innemu Mocarstwu, poddałbym się woli jednego człowieka; poddałbym się zaś Anglikom, oddałem się woli całego narodu. Mówił także, że gorącym było życzeniem wojska *Loary*, żeby stanął na iego czele; nie przyjął jednak tego: gdyż niechce, iżby się za jego osobę więcej krwi przelewać miało.

Wchodząc na okręt Kapitana *Maitland* rzekł do niego: „Oddałem się pod opiekę waszego Xiążęcia i waszych praw.“ Słowa te mówił z godnością i powagą. Gdy d. 16 znajdował się na śniadaniu, na okręcie *Superb*, Admirał, na znak uszanowania, kazał osadzie okrętowej uszykować się w paradzie na rei. *Bonaparte* miał na sobie zielony mundur z epoletami i czerwonym kołnierzem, szeroką wstęgę i gwiazdę orderową, stosowany kapelusz, &c. Rozmawiał z wielką otwartością o teraźniejszych okolicznościach, i rozumiał, iż, ieżliby Anglikow nie było, byłby on teraz panem na wschodzie i zachodzie.

Wszystkie osoby, orszak jego składające, obchodzą się z nim z największym uszanowaniem. Nawet Xiążę *Rovigo* zawsze kapelusz zdeymuie, kiedy z nim rozmawia. Od kilku dni rzadko się kiedy na pokładzie okrętowym ukazuje. Wstaie teraz o godzinie 7mej, jada śniadanie o 11stej, a obiad o 6stej.

Wyciąg z listu pewnego oficjera marynarki angielskiej, z okrętu *Bellerophon*, na kotwicy pod *Torbay*.

Ciekawość widzenia *Bonaparte*go tak jest wielka, że okręt nasz od rana do wieczora otoczony jest małemi i wielkimi batami. *Bonaparte* przechodzi się przez większą część dnia po galerii okrętowej. Zawsze prawie sam ieden, *Bertrand* i *Lallemant* znajdują się zazwyczaj nie daleko za nim. Od czasu do czasu, to z iednym, to z drugim rozmawia. Kapitan *Maitland* częściej u niego bywa, aniżeli którykolwiek z towarzyszących iemu. *Bonaparte* zdaje się być w dobrém zdrowiu. Pije on mało wina, ale wiele kawy. Ma zwyczaj nie spełniać zdrowia Xięcia Rejenta. Gdy pier-

wszy raz spostrzegł brzegi angielskie zawołał: *otoż widzimy tę piękną ziemię!* i dodał, że jej nigdy nie widział, tylko z *Calais* i *Boulogne*. (Atoli jest mocnem postanowieniem Rządu angielskiego, żeby on na tę piękną ziemię nogą nie stąpił). Ubiera się on nie wymyślnie, nosi zazwyczaj surdut koloru zielonego bez żadnej dekoracji, i stosowany kapelusz.

Okręty wojenne *Pactolus*, *Hebrus* i *Falmouth* wpłynęły d. 13 bez straty i oporu na *Gironde*. Biała chorągiew wszędzie powiewa, nawet i w *Bordeaux*; tylko nie masz jeszcze żadnego związku między miastem i eskadrą. Jenerał *Lowe* donosi, że zawinął do portu *marsylijskiego*.

Uważają, że list *Bonapartego* do Xięcia Rejenta tylko imieniem *Napoléon* był podpisany. Jest to dowodem, że piszący nie ma siebie za człowieka prywatnego, ale chociaż już nie za Cesarza francuzkiego, iednakże uważa siebie, jako władzcę *Elby*.

N I E M C Y

Gazeta berlińska donosi z *Berlina* pod 8 sierpnia: „Właśnie w tej chwili przyszła tu urzędowa wiadomość, że się twierdza *Marinbourg* (między *Maubeuge* i *Philippeville*) d. 28 po południu, po ośmiogodzinnem bombardowaniu, wojskom pruskim, zostającym pod rozkazami Xięcia Jmci *Augusta* Pruskiego, poddała. Kapitulacya zgadza się we wszystkich punktach z kapitulacyą twierdzy *Landrecy*. Podpisali, ze strony pruskiej półkownik inżynierów *v. Plosen*, ze strony francuzkiej dowódzca twierdzy podpółkownik *Alliaut*.

Główna kwatera Xięcia Jmci *Augusta* Pruskiego, była d. 29go w *Garzeille*, przed *Philippeville*. — Mała liczba w niewolę wziętych Officerów pruskich, zaprowadzona została do *Angouleme*, gdzie łagodnego obeyscia się doświadcza.

Twierdza, że przedugodne punkta pokoju w Paryżu podpisane zostały, i że, dla ostatecznego ułożenia punktów i urzędzeń tyczących się *Francyi*, kongres w *Rheims* utworzony będzie.

Duński traktat subsydyalny z *Anglią*, zaczyna się od 1 kwietnia. *Szwecya* tego razu żadnych wojsk nie wystawia.

W teyże gazecie czytamy z *Wiednia* pod 29 lipca: „Stosownie do dawniej już między mocarstwami zawartych układów, zaprowadzony będzie *Napoléon Bonaparte* do bezpiecznego miejsca, gdzie zostawać ma pod dozorem Kommissarzy tychże mocarstw, i tym sposobem odjęta mu będzie wszelka sposobność zaburzania spokojności *Francyi* i *Europy*.

Wojsko francuzkie, które po kapitulacyi *Paryż* opuściło, składało się, podług uczynionego, d. 7 lipca raportu, przez iednego z Kommissarzy przeprowadzających, z 73,000 ludzi, między którymi 14,000 gwardyi. Wojsko to prowadziło z sobą 72 armat.

Lucyan Bonaparte przybył d. 12 lipca do *Turyynu*, w towarzystwie iednego z adjutantów Jenerała *Bubny*. Dowódzca placu zaprowadził go natychmiast do cytadelli, gdzie się z nim bardzo grzecznie obchodzą. Rozumieją, że grzeczność tę winien usłudze, jaką dawniej miał sposobność uczynić bratu Króla sardyńskiego w *Rzymie*.

Serwiani, okrucieństwem Turków rzucić się do oręża zmuszeni, tyle już korzyści nad nimi odnieśli, że większa część *Serwii* oswobodzoną została, wyjąwszy twierdze *Belgrad*, *Sabacz*, *Uszyce*

i *Semendrya*. Prócz codziennych utarczek, udało się im stoczyć szczęśliwie znaczne cztery bitwy.

W teyże gazecie czytamy z *Fuldy*, pod 17 lipca: „dnia dzisiejszego nastąpiło oddanie większej części naszego kraju dla korony pruskiej. Cesarstwo austriackie minister, *Baron v. Hügel*, uwolnił mieszkańców od ich obowiązków, a Królewko Pruski Kommissarz, Radzca tajny *v. Motz* ogłosił objęcie w posiadłość dla Króla Jmci pruskiego. — Mała część departamentu *Fuldy*, a mianowicie okręgi *Saalmünster* z należącemi do niego *Brückennau*, *Hammelnburg* i część okręgu *Bieberstein* objęte będą w posiadłość austriacką.

Donoszą od górnego *Renu*, pod 30 lipca: „*Alzacya* sprawowana jest przez jenerała Gubernatora, jako *Landgrabstwo Alzacji*. — *Paryż* ma być rozdzielony na cztery kwartały, dla *Austrii*, *Anglii*, *Rossyi* i *Prussii*. — Dawniysza Królowa holenderska, *Hortensya*, którą *Liówik XVIII* do godności Xiężny *de St. Leu* wyniosł, rozdała nie dawno przed wyjazdem swoim z Paryża, 100,000 fr. dla wzniecenia niespokojności korzystnej dla *Bonapartego*. — Mówią, że Jenerałowie *Bertrand*, *Lallemand* i *Savary*, z *Anglii* do *Francyi* przywiezieni, i pod sąd oddani będą.

Wojska szwajcarskie powracają z *Francyi*; gdyż zamiarem ich tylko było zasłonić swoją granicę, a z tej strony nie ma już żadnej bawy. Wojska ta na przyszłość zmniejszone być mają do 15,000 ludzi. — *Huninga*, mimo zawieszania kroków miłoprzyjacielskich, zawsze i szczerze wyjątki iakieś czyni. D. 26 t. m. mocno ztamtąd do *Bazyli* strzelało, 40 bomb i kul działowych ugodziło w różne domy i części miasta. Szczęściem żadnego człowieka nie zabito. Kilka wystrzałów, które poprzedzające nocy na Francuz w uczyniły, dały powód do tego postępowania, które iednak przez wysłanego od Arcy Xięcia *Jana* parlamentarza wstrzymane było. Pożar, który się był na przedmieściu *J. Jana* zajął, prędko ugaszony został.

Jenerałowie *Bachmann* i *Castella* prosili seymu szwajcarskiego o danie im dymissyi; chcą oni znówu weysść w służbę Króla francuzkiego. Żądanie ich ma być przyjęte; a dowództwo zapewne jenerałnemu kwatermistrzowi, *Finsler*, oddane będzie.

N I D E R L A N D Y.

Korrespondent hamburski zawiera z *Bruxelli*, pod d. 30 lipca: „Względem *Condé*, *Valenciennes* i innych twierdz pogranicznych miały się rozpocząć układy z dworem francuzkim. Sprzymierzeni mocno na to nalegają, iżby im twierdze te oddane były. *Landrecies* i *Givet* mają teraz pruską załogę; a Xiążę *August* Pruski opasał w tych czasach *Philippeville*.

P A N S T W O K O Ś C I E L N E.

Gazeta wiedeńska, *Oesterreichischer Beobachter*, donosi z Państwa Kościelnego, co następuje: „Cesarstwo Austriackie Posel nadzwyczajny i Minister pełnomocny przy Stolicy Papieżkiej, kawaler *Lebzelter*, wysłał, w nocy z d. 13 na 14 lipca, gońców do *Bononii*, *Ankony*, *Beneventu* i *Pontecorvo*, z rozkazami *J. C. K. A.* Mości do tamecznych Rządzców, iżby *Legacye*, *Marchie*, również *Benevent* i *Pontecorvo* urzędowi papieżkiemu dla *J. S.* oddane były.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Wilno dnia 11 sierpnia.

Przybyli tu: d. 7 t. m. Podpółkownik gwardyi b. owey, półku huzarów, *Kuryłow*, z *Tylży*; d. 8 Jenerał Major *Zettuchin*, z *Szyrwint*.

Wjechali: d. 7 Jenerał Major *Budberg*, do *Warszawy*; d. 8 Półkownik *Sotow*, do *Wilkomierza*.

Przebiegli tedy gońcy: d. 8 t. m. *Łosiew* z *Szaronu* do *Petersburga*; d. 9 *Johanson*, z *Petersburga* do miejsca pobytu Jego Cesarskiej Mości; *von Berg*, z *Paryża* do *Petersburga*.

D. 8 t. m. przybył tu gwardyi bokowey półk *siemionowski*.

Kurs tutejszy na assygnaty: Rubel srebrny 4 r. 15 k.; dukat 12 r. 41 k.; imperyal 42 r..

WIADOMOSCI ZAGRANICZE.

KRÓLESTWO SARDYNSKIE.

Gazeta *Oester. Beob.* zawiera „Jenerał Hrabia *Nugent* w podróży swojej z *Neapolu* do wojsk sprzymierzonych pod *Nizza*, przybył do *Genuy*. Konsul niderlandzki w *Genuy* ogłosił, że eskadra jego narodu, pod dowództwem Kontr-Admirała *Tulleke*, 3ch fregat i 3ch korwet złożona, znajduje się w drodze ku morzu śródziemnemu, dla obrony handlu od napadów korsarskich.

Królewski wyrok, z dnia 27 czerwca, stanowi, że wszyscy Francuzi, znajdujący się odr. 1792 w krajach sardyńskich, w przeciągu dni 20 z krajow tych wynieść się mają. Poseł francuzki w *Turynie*, *Margrabia d'Osmond*, miał podać d. 15 lipca notę, w której się domaga cofnięcia wyroku z d. 27 czerwca; inni też Ministrowie zagraniczni mieli się starać o ułatwienie rzeczy tej między Rządem sardyńskim i *Francją*; jednakże zda się, iż usiłowanie to było daremne, i że obie strony udały się w tym względzie do Monarchów sprzymierzonych, do *Paryża*.

W gazecie rzyckiej, *Zuschauer*, czytamy: „Lord *Bentink*, przed odjazdem swoim, ożywił nadzieję *Genueńczyków*, względem przywrócenia ich rzeczypospolitej, i przyrzekł, najmocniej się za nimi wstawiać. — Król sardyński włożył sekwestr na wszystkie dobra, które *Bonaparte* szwagrowi swemu *Borghese* był nadał.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

(z *Gazety rzyckiej* *Zuschauer*.) Dnia 21 lipca, przeszło znowu 18.000 Austryaków przez *Ren*, pod *Rheinweiler*. Austriacy wszędzie, gdzie przechodzą, rozbijają mieszkańców, burzą ludwisarnie i fabryki broni. — Pod *Dijon* zgromadził się korpus insurgentów francuzkich. Ciągnie tam liczne wojsko austriackie. — W *Wiedniu* miano otrzymać rozkaz, iżby dalsze uzbrajanie wstrzymane było. — Gazety londyńskie donoszą za rzecz pewną, że *Łudwikowi XVIII* ministrowie jego radzili, iżby całe wojsko rozpuścił, a z żołnierzy i oficerów, zasługujących na jego ufność, nowe utworzył; ale Król wzbrania się tego uczynić, póki sprzymierzeni całości terytorium francuzkiego nie zapewnią. — Mówią, że *Łudwik XVIII* zrzecze się korony na jednego z młodszych *Xiążąt*. — Wojska posłtkowe *duńskie* zaczęły przechodzić przez *Hamburg* d. 29 lipca. — W *Lyonie* zebrało się d. 14 lipca 430 oficerów francuzkich; postanowili zerwać kapitulacyą, i do ostatniego miasta bronić. Uderzono jeneralny marsz i pospólstwo zaczęło się burzyć. Udało się wprawdzie *Namiestni-*

kowi policji miasta spokojność przywrócić; tymczasem Austriacy nie prędey, aż 18go do miasta weszli. — *Xiążę Orleanu* nie chce do *Francji* powrócić, póki się teraźniejszy Rząd mocniej nie ustali. — Pewna, że 4.500 ludzi wojska Portugalskiego siadło na okręty w *Lisbonie*; jednakże nie w celu płynienia do *Francji*, ale do *Brazylii*. — Angielskie gazety przyganiają w mocnych wyrazach wyborowi ministrów przez *Łudwika XVIII* uczynionemu, i obeyściu się jego z wojskiem.

OGŁOSZENIE.

3 Od Wileńskiego Rządu Guberskiego czyni się ogłoszenie, iżby zyczący sobie podjąć się dostarczenia do magazynów gubernii Wileńskiej, na potrzeby kwaterującego w niej wojska, w roku teraźniejszym, od dnia 1go września do dnia 1go 1816 roku, prowiantu i furazu, chcieli stawić się sami, albo, ich umocowani dla odbycia licytacyi, do Kommissyi Wileńskiej Prowiantskiego Depo, w terminach, pierwszym dnia 4go, drugim dnia 9go, a trzecim ostatecznym dnia 14go następującego miesiąca sierpnia, z dostatecznymi ewikcyami; ilość zaś mających się dostarczać produktów do magazynów, równie, jako i warunki, oświadczoné będą na licytacyi w pomienionej Kommissyi. Dnia 31 Julii, 1815 roku.

Sowietnik *Sulzenko*.Sekretarz *Dmitrewski*.

3 *Józef Majewski*, mający wieku lat 13, szlachcić rodem z byłego Xięstwa Warszawskiego, z okolic *Chelma*, wywieziony w roku 1809 przez jednego wojskowego, w przeszłym miesiącu zostawiony został w Wilnie. Towarzystwo Dobroczyńności Wileńskie przyjęło go do Domu swego, iako niemającego żadnego sposobu utrzymania się, a razem postanowiło obwieszczyć o tem przez gazetę, dla uwiadomienia jego familii.

2 *Konstanty Wiszniewski* obywatel Wileński, w iurydykcyach Wileńskich zapisał oświadczenie z wyrzeczeniem się przeciwko synowi swojemu *Woyciechowi*, *Kazimierzowi Wiszniewskiemu* z wyrażeniem wszelkich jego niegodziwych, postępowań, dla iakowych, mocą prawa krajowego wyzuwa syna od wszelkich swych względów, i od sukcedowania majątku po oświadczającym się pozostawać mającego, wiecznie usuwając, o czém, aby doszło do wiadomości samegoż niegodnego syna *Woyciecha Kazimierza Wiszniewskiego*, i innych z nim w jakie układy wchodzących osob; przez gazetę *Kuryera Litewskiego* ogłaszając, nadto zawiadamia: iż wolne jest w każdym czasie pomienionego oświadczenia w *Aktach Ziemskich*, i *Miejskich Wileńskich* przeczytanie. Datt w Wilnie Dnia 5 Augusta 1815 roku — *Konstanty Wiszniewski* iako nieumiejętny pisma trzema krzyżkami podpisuje się.

3 Uwiadamiają się wszyscy kredytorowie i pretensorowie *J.W. Michała Chrapowickiego* Podkomorzego *Babinowieckiego* i kawalera; a mianowicie i possesorowie dóbr oraz i inni z różnych wzglę-

dow do sprawy konkursowej interessowani, że na skutek dekretu Remissyjnego Sądu Gł: Litt: w Ru 1814 8bra 23 zapadłego taxę exdywizyą wszelkich dóbr rzeczonoego Chrapowickiego uznającego na instancyą niektórych kredytorów od urzędników jest wydane Obwieszczenie z którego termin zjazdu wypada na dzień 16 terażniejszego Mca Augusta, na takowy tedy termin Sąd exdywizorski w komplecie niezawodnie ma zebrać się do Mści nazwanej Jasnogórka w Pcie Rosień. położoney i zwykłym porządkiem jako w pierwszym terminie kwestye akcesoryjnie w Sprawie niemniej i względem legalności posesyow ułatwiać będzie; ażeby zatym wszyscy do tej sprawy interessowani na wyrażonym terminie i miejscu jawili się. Podaie do gazety niniejsze uwiadomienie w imieniu kredytorów. Dat 1815 Mca Augusta 3 dnia

Mikołaj Zambrzycki Regent Gran. Oszmiań.

3 Dekretem Sądu taxatorsko - Exdywizorskiego na majątek mińskiego mieszczanina Herca Jekowicza Pinsa oznaczonego po odwołaniu Sądów, jako w terminie z odroczenia przypadającym to jest w dniu 7 Julii Roku teraz idącego Sąd Taxatorsko exdywizorski zebrawszy się w tym terminie, gdy znalazł niegotowość stron wnieławieniu się onych i nie znalazłszy dopełnoney Kaportacyi w terminie ani po upłynieniu onego luboby mógł przystąpić do oczewistego rozszędzenia, jednak nieczyniąc żadnego ucisku dla kredytorów postanowił powtórnie zawiadomić przez gazetę wszystkich kredytorów i pretensorów ażeby ciż ścielące pretensyą za iakimi bądź dowodami do pomienionego Herca Jekowicza Pinsa mieszczanina Mińskiego nieodmienie do dnia 30 Sept: kaportacyą dopełnili subnilitate Documentorum et subpenis zalecić, która składać się powinna u Regenta tegoż Sądu W. Felixa Wiernikowskiego, zjazd zaś ostateczny dzień drugi Janur: 1816 Roku przeznaczyć w którym, że do oczewistego rozszędzenia, etiam pod niestanność któregokolwiek kredyto lub pretensora, przystąpi zawiadomić.

Prezyd: Sądu Taxatorsko Exdywizorski J. Baszyński.

Józef Bohuszewicz Burmistrz.

Abraham Salamonow Burmistrz Exdywizor.

1 Excerpt Oświadczenia z Protokołu Potocznego Ziem Pttu Wileń: w dacie niżej wyrażającej się zapisanego, i w teyże dacie pod pieczęcią urzędową Ziem: tegoż Pttu jest wydan.

Roku tysiąc ośmset piętnastego miesiąca Augusta dziesiątego dnia.

Przed Aktami Ziem: Pttu Wileń stawiając osobiście JP. Frydrik Gierytz Jubiler Wileń: Oświadczenie, niżej w treści wyrażające się wpisać do Protokołu podał, w tych wyrazach pisane: Oświadczenie Imieniem JP. Frydryka Gierytza Jubilera Wileń: czyni się z następnego powodu: zeszyły z tego świata Jerzy Frydrik Gierytz Jubiler Wileń: Oyciec oświadczaającego się nie zostawił po sobie żadnego ani leżącego, ani też sumownego w gotowości Majątku, prócz Ruchomości i niektórych karteczek, co wraz po śmierci urzędownie na Inwentarz spisać nie zaniebdałem, dzisiaj niektórzy Kredytorowie Oyca oświadczaającego o należności, iakby za kartami przez Oyca wydanymi — a mogą być opłaconemi, czynią do Zali: upominek i Pozwami Edyktalnemi, agramować przedsięwiorą — Chac zatym oświadczaający się okazać Kredytorom swojego Oyca pozostałym Ruchomości szczupły majątek, i siebie nadal od prozekucyi Kredytorów Oyca swojego uwolnić takowy Inwentarz w dniu szóstym Augusta tysiąc ośmset,

piętnastego Roku do Akt Ziem: Wileń: do wiadomości Kredytorów podawamy, że nadto nic więcej nie pozostało, sumnieniem swoim utwierdzić w każdym Sądzie i miejscu submitując, się odebrać oneż komu się podoba nie bronie i podać do kuryera nie zaniedbam — u tego Oświadczenia podpis w Protokole takowy — Frydrik Gierytz

Poszlin kop: 52 opłacono.

Correctum Józef Naborowski Regent Ziem: Powiatu Wileńskiego.

1 W imieniu JW. Michała Chrapowickiego Podkomorzego Pttu Babinowieckiego i Kawalera, w dniach 5 i 8 Augusta bieżącego roku zostały wydane Obwieszczenia od Urzędników mających zjechać do majątności Jasnogórki w Pcie Rosieńskim położoney, dla uczynienia satysfakcyi jego Kredytorom: aby zatym wszyscy mający pretensy do masy jego funduszu w dniach 1. i 4 miesiąca Septembra idącego roku do pomienioney majątności z dowodami należność probującami przed sądem Taxatorsko-Exdywizorskim stawali przez niniejszą awizacyą uwiadomiam — Dominik Bielski Regent Graniczny Wileński.

1 Sąd Taxatorsko Exdywizorski z osob poniżej wyrażonych składający się w moc Dekretu Remissyjnego Sądu Gł: Depar. 2go Guber: Mińskiego 1811. Roku Julii 18 dnia między JW. Józefem Gabryełem Oskierką Podkomorzym Chelmińskim i Kawalerem, a onego wierzycielami, następnego, Taxę i Exdywizyą Kamienicy Oskierczyńskiej w Mieście Mińsku sytuowanej, Dóbr Szacka z Folwarkami w Powiatach Mińskim, i Ihumeńskim leżących, oraz Folwarku Parfinowicz z attynencyami w Powiecie Wołkowyskim Gubernii Grodzieńskiej znajdującego się, i dalszych wszystkich tegoż JW. Podkomorzego Oskierki Funduszy; determinującego, pierwszy raz 1811. Roku Aug: 14 dnia, ad Fundum Dóbr Szacka ziachwasy, do dnia 20 Eorundem, wszystkie czynności pierwszemu zjazdowi, wyrażoną Remissją Departamentową przyporuczone, zafatwił, i na powrotny zjazd swój, dzień 1wszy 7bra 1812 Roku był przeznaczył — oraz o tém JW. Podkomorzego Oskierki Kredytorów i pretensorów, gdziekolwiek mieszkających, przez Gazety awizował — Inpost po uspokojoney w tém kraju wojny, od dnia 15 Januaria Roku idącego 1815. ad Fundum tychże Dóbr Szacka, drugi raz ziachwasy, uznając Dóbr pomiary, a nieukończone, i nowo przybyłe, oraz dalsze wszystkie Akcesorya, z rodzaju Sprawy wynikłe, do dnia 6. Febr: tegoż Roku ulatwił, i na ostateczne teyże Exdywizyi ukończenie, dzień 27 Julii Roku bieżącego ueterminował — o czém podobnie drugi raz tegoż czasu wszystkich rzeczonoego Oskierki Kredytorów i Pretensorów przez Gazety obwiescił — W ostatku teraz dnia 27 Julii Roku idącego, jako w terminie z odroczenia wypadającym, trzeci raz ad Fundum tychże Dóbr Szacka, na ostateczne wyrażoney Exdywizyi ukończenie, ziachwasy na żądanie Procedujących w tém Sądzie stron, Akta Urzędowe ze wszystkimi possessorami, i Administratorami Szackimi, Parfinowickimi i Samofowickimi, poprzedczymi tego Sądu Exdywizorskiego Dekretami, przeznaczone do dnia 10 Sepbra tegoż roku odbyć przedsięwziął, a po odbyciu tych Aktów od dnia 10 Sepbra po dzień 29 tegoż Mca Produktów i Replik Kredytorskich, oraz odpowiedzi na nie ze strony Dziedzica słuchać, i całą tę Exdywizor: Sprawę na ostateczne rozstrzygnięcie Ru terażniejszego 1815 dnia 1 8bra w namowę wziął postanowił — O czém wszystkich a wszystkich Podkomorzego Oskierki Kredytorów i Pretensorów, gdziekolwiek mieszkających, iżby od dnia 10 7bra Roku idącego 1815 ad Fundum Dóbr Szacka, dla udowodnienia swych należności, i pretensyów, oraz dla dopełnienia przeznaczonych pierwszymi Dekretami tego Sądu, komportacyow, i onych oprzysiężenia, sami przez się lub przez Plenipotentów iawili się, Produkta i Repliki do zamierzonego wyżej terminu odbyli, zawiadamia. I że iesli ktokolwiek z Kredytorów i Pretensorów pomienionego Podkomorzego Oskierki, gdziekolwiek mieszkający, od dnia 10 7bra po 29. Eorundem, ad Fundum Dóbr Szacka, dla uwodnienia swych należności, osobiście, lub przez Plenipotentów, nie stanie, i niezajawi się, mocą Remissy Sądu Gł: Mińskiego Departamentu 2go, amissya ich należności, i pretensyów, przez wyrok Sądu niniejszego Exdywizorskiego zapisaną zostanie, ostatni raz ostrzega — 1815 Roku Julii 29. dnia — Karol Towiański Prezydujący Exdywizor — Piotr Zawadzki Exdywizor — Wincenty Pawecki Delegowany z Gubernii Grodzieńskiej Exdywizor — Józef Wierzbicki b. Podśudek Wilej: i Exdywizyi Szackiej Regent.